

Saarna 3.6.2018 Karjasillan kirkko, Luomakunnan su (Joh 1:1-4)

Vietimme viikko sitten messua Rotuaarilla. Pappiskollega kysäisi messun edellä, aneleva ilme kasvoilla, kuitenkin hieman pilkettä silmäkulmassa, eihän Sulla vaan ole pitkä saarna? Nähtäväksi jää, onko tänään pitkä saarna? Ainakin lähden kaukaa liikkeelle.

Vuosituhanasia sitten, Raamatun kirjoittamisen aikaan, ei ollut tietoa tämän ajan globaaleista, koko luomakuntaa koskettavista ongelmista, kuten ilmastonmuutos. Kuitenkin Raamatun lehdillä on runollisia kuvauksia luonnosta ja siitä, miten tärkeää on, että me ihmiset kannamme vastuumme luomakunnasta ja sisäistämme viisaasti oman paikkamme osana luontoa, ei sen yläpuolella, vaan rinnalla. Tällainen painotus on erityisen herkkä ja kaunis psalmissa 104. Siinä ovat säkeet: ”Vuorten rinteille sinä puhkaisit lähteet, vedet juoksevat puroina ja virtaavat laaksoissa. Ne juottavat kaikki maan eläimet, villiaasikin saa sammuttaa janonsa. Niiden äärellä asuvat taivaan linnut ja visertävät lehvisä vesien partailla. Sinä kasvatat ruohon karjaa varten ja maan kasvit ihmisen viljeltäviksi, että hän saisi leipänsä maasta. Sinä kasvatat viinin ihmisen iloksi, öljyn hänen kasvojansa kaunistamaan ja leivän hänen ruumiinsa voimaksi. Kaikki luotusi tarkkaavat sinua, Herra, ja odottavat ruokaansa ajallaan. Sinä annat, ja jokainen saa osansa, avaat kätesi, ja kaikki tulevat ravituiksi.”

Uskontotilastot kertovat, että viime vuosina kristittyjen määrä on Euroopassa hiipunut. Maailmanlaajasti kristittyjen määrä kuitenkin lisääntyy. Kirkko kasvaa kohisten Afrikassa, Aasiassa ja latinalaisessa Amerikassa. Miksi kristittyjen määrä täällä länsimaissa, myös Suomessa vähenee? Tätä kysymystä olen alkukesän juoksu- ja pyörälenkeillä märehintynyt. Tilanteeseen on toki monia syitä ja tutkimustietoa on paljon.

Olen yhä vakuuttuneempi siitä, että perimmäinen syy jumalaukon vähenemiseen on vieraantuminen luonnosta. Kun vieraannumme luonnosta, alamme kuvittelemaan, että tämä elämä kaikinensa on meidän hallittavissa. Teknisen edistyksen huumassa ja kaikkivoipaisuuden harhassa saatamme unohtaa, että olemme kaikessa riippuvaisia Luojusta ja hänen hyvistä lahjoistaan.

Afrikassa ihmisen suhde luontoon ja Jumalaan on niin läheinen, että monien kielten sanavarastossa ei ole vastinetta termille uskonto. Uskonnosta ei ole tarvetta puhua jonain ikään kuin muusta todellisuudesta irrallisena ilmiönä. Jumalauusko on alituisesti ja itsestään selvästi läsnä kaikessa olemisessa. Eri kulttuurien piirissä vietettävät sadonkorjuujuhlat tekevät näkyväksi sen, että ihminen mieltää olevansa riippuvainen Jumalan hyvistä lahjoista. Lahjan saaja kiittää Luojaansa.

Vieraantuminen luonnosta ja Jumalasta heijastuu koko eksistenssiin, olemassaoloon. Monen kohdalla se tapahtuu hiljaa, salakavalasti, huomiota herättämättä. Myös minä olen alituisen alttiina vieraantumiselle.

Olen kiitollinen siitä, että olen saanut kasvaa varhaisen lapsuuteni luonnon keskellä, Pyhäjärven rannalla. Katselen usein työhuoneeni seinälle ripustettua kuvaa pienestä pojasta soutuvueneen kokassa. Kuvaa vilkaistessa rukoulen hiljaa, että tuo pieni poika ja muistijälki järvestä saarineen eivät mielestäni koskaan katoaisi.

Mieli tulee kiitolliseksi, kun edes aika ajoin muistaa, että kaikki hyvä on Jumalan lahjaa.

Iloitsen siitä, että saan viettää syntymäpäivää, kun Suomen suvi on kauneimmillaan. Tänään on Orvokin nimipäivä. Orvokin kukassa riittää ihmettelemistä. Toki yhtä lailla voikukkakin on Luojan

suuri ihme. Jos emme osaa pysähtyä ja ihmetellä kukkaan puhkeavaa luontoa, saatamme pitää kaikkea hyvää itsestään selvyytenä.

Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa ja Suomen kirkossa vaikutti 1960-luvulla professori Osmo Tiililä. Hänen tunnetuin lausumansa kuuluu: Kirkko on siksi että täällä kuollaan. En ole eri mieltä, mutta tahdon myös sanoa: kirkko on siksi että täällä eletään.

Kirkko on siksi että täällä eletään. Tästä syystä evankelis-luterilaisella kirkollamme on monien muiden ajankohtaisten linjausten lisäksi myös ilmasto-ohjelma. Kirkon ilmasto-ohjelma painottaa, että ympäristökriisin torjunnassa tarvitaan koko ihmiskunnan yhteisiä talkoita.

Kristuksen maailmanlaajalla kirkolla on kokemus siitä, että ilmastonmuutos iskee ensin ja kovimmin jo nyt kaikkein haavoittuvimpiin ihmisiin ja kansoihin. Kirkon kokemukset nousevat käytännön kenttätyöstä, lähetystyöstä, kehitysyhteistyöstä ja humanitaarisen avun antamisesta. Ilmastonmuutos saa jo nyt aikaan tulvia ja kuivuutta, jotka vaarantavat miljoonien etelän köyhien ihmisten elämän. Kirkon uskosta avautuu näköala, joka voi myönteisellä tavalla muokata asenteitamme ja suhdettamme luontoon. Kirkon ilmasto-ohjelma kannustaa ympäristötalkoisiin kiitollisuuden, kunnioituksen ja kohtuuden tulokulmasta.

Kiitollisuus Jumalan hyvistä lahjoista on asenne, joka saa liikkeelle. Osallistumalla ja sitoutumalla pienillä arjen valinnoilla talkoisiin, voimme vaikuttaa siihen, että tieteisromaanien dystopiat, kauhukuvat tulevaisuuden yhteiskunnasta jäävät toteutumatta.

”Meri hukkuu muoviiin”, otsikoi maakuntalahti Kaleva tänään. Vuoteen 2050 mennessä maailman merissä odotetaan olevan enemmän muovia kuin kalaa. Mitä nyt teemme tai jätämme tekemättä, vaikuttaa tulevien sukupolvien, lastemme ja lastenlastemme, samoin kuin koko luomakunnan elämään. Kaikista mahdollisista tulevaisuuden skenaarioista vain jotkut toteutuvat. Eivätkä nekään välttämättä sellaisenaan. Voimme yhdessä vaikuttaa kehityksen suuntaan. Vastuun kantaminen Jumalan työtoveruudessa on iloinen asia. Luonto kiittää.

Ei pidä vaipua toivottomuuteen, vaikka suuri ja mahtava Yhdysvallat on presidenttinsä johdolla sanoutunut irti vuoden 2015 merkittävästä saavutuksesta, Pariisin ilmastopöytäkirjasta, sen sitoumuksista ja velvoitteista. Tämä maailma ei ole vain ihmisten maailma. Tämä on Jumalan maailma. Tämä on luomakunta, johon kaikkeuden Luoja on sitoutunut. Taivasten valtakunnan logiikka ei noudata ankaria syyn ja seurauksen lain alaisuuksia. Sen käyttövoima on armo. Luomakunnan kunnioitukselle nousee vahva perusta päivän evankeliumitekstistä. ”Alussa oli Sana”. Sana viittaa Kristukseen. Muutama jae myöhemmin Johannes kirjoittaa: ”Ja Sana tuli lihaksi”. Tässäpä ytimekäs jouluevankeliumi. Se kertoo väkevästi Luojan rakkaudesta ja sitoutumisesta luomakuntaan. Se kertoo, että Jumala itse on läsnä. Hänet kohdataan täällä. Moni lienee ihaillut Luojan katedraaleja vaikkapa Lapin jylhiä maisemia katsellessa. Immi Hellenin runon säe metsä kirkkoni olla saa nousee aidosta pyhän kosketuksen tunnosta. Pyhän kosketusta luonnossa ei sovi vähätellä. Tällaisissa pyhän tuntemuksissa ajatus luomakunnan rajoittamattomasta hyväksikäytöstä kuulostaa kuvottavalta.

Kohtuullisuus elämän tapana on ihanne, johon Raamatun lehdillä palataan tuon tuostakin. Sananlaskujen kirjassa on monelle rakas rukous: ”Älä anna köyhyyttä, älä rikkautakaan. Anna ruokaa sen verran kuin tarvitsen”. Kristillinen sanoma on vuosisatoja korostanut, että hyvän elämän edellytykset eivät ensisijaisesti ole riippuvaisia aineellisesta kulutuksesta. Aineellisen vaurauden kohtuuton tavoittelu ei tuo elämään iloa. Rakkaat ihmiset ja meitä ympäröivän luonnon rikkaus ovat todellisia elämän ilon lähteitä. Ne ovat Jumalan suuria lahjoja.

Messu on oma valintani juhliä merkkipäivää. Messu on valintani, koska rakastan messua. Koen että messun vietossa olemme lähteellä. Saamme juoda virkistävää vettä. Kun vietämme ehtoollista, olemme kosketuksessa pyhän Jumalan läsnäoloon. Ehtoollinen on ihmisiä rakastavan Luojan erityinen, mihinkään vertaamaton viesti. Alussa oli Sana ja Sana oli Jumalan luona. Sama Kristus, johon Johannes päivän evankeliumissa viittaa, on järjelle käsittämättömällä tavalla läsnä tavallisissa arkisissa luonnon tuotteissa, leivässä ja viinissä. Tässä suuressa salaisuudessa on kysymys jostakin samankaltaisesta ihmeestä kuin joulun lapsen syntymä Betlehemin seimeen – ja Sana tuli lihaksi. Ajan ja ikuisuuden raja murtuu.

Tämä kaikki kertoo Jumalan tahdosta tulla lähelle, kohdata, olla osallinen ja jakaa elämä meidän kanssamme. Hän lahjoittaa meille osallisuuden syntien anteeksisaamiseen ja iankaikkiseen elämään. Pyhässä ehtoollisessa toteutuu tämä kaikki.

Kirkon perinteessä kokoontumista sunnuntain messuun kuvataan puhumalla kahdeksannen päivän ilosta. Kristityt ovat kautta aikain kokoontuneet messuun taas ja taaskin uudestaan kahdeksannen päivän perästä. Messu viikon ensimmäisenä päivänä, sunnuntaina, merkitsee mielen ja sydämen avautumista kohti päivää, joka on kaikkien päivien tuolla puolen. Enempää en osaa mysteeriä sanottaa. Ehkäpä rakastan messua juuri siksi, että pyhässä ehtoollisessa on kysymys enemmästä kuin mihin sanat riittävät. Alkukesän valoisina öinä olen joskus päässyt nauttimaan satakielen sinfoniasta. Satakielen laulu on ylistystä kerrakseen. Jollakin merkillisellä tavalla siinä on taivaan sointi. Kun vietämme yhdessä kiitoksen ja yhteyden aterialla, saamme heittäytyä ylistämään ja palvomaan kolmiyhteistä Jumalaa, Isää ja Poikaa ja Pyhää Henkeä yhdessä koko luomakunnan kanssa.